Maria og Farmor på billedjagt

”Åh nej! Så er det i dag at kirken åbner igen” – tænker Maria. Det sidste år har kirken været lukket, fordi nogle malere har været i gang med at male på væggene. Men nu er de færdige, og kirken skal indvies med en stor festgudstjeneste. Alle i landsbyen går i kirke hver søndag – når kirken altså ikke er male-lukket. Hver eneste søndag i 3 kedelige, kedelige timer! Præsten taler, beder og synger på latin, og det sprog er der ingen i hele Fanefjord der forstår en dyt af. Men at skulke fra gudstjenesten går bare ikke. Så vil alle i landsbyen snakke og hviske om deres familie i flere uger – så det er bare af sted. Heldigvis skal Farmor med.

Marias farmor er så gammel, at hun er blevet skør. Men kun lidt – faktisk er hun blevet lige tilpas skør. Hun er altid i godt humør, og hun skælder aldrig ud. ”Det gider jeg ikke mere – skideballer er spild af tid. Børn skal bare have kys, havregrød og historier” siger Farmor og griner med sine 3 tænder. Og selvom Farmor hverken kan huske ugedagen eller navnet på den nye præst, så kan hun huske hundredevis af historier: bibelfortællinger, eventyr, ridderhistorier, spøgelseshistorier og de mest fantastiske løgnehistorier.

Henne i kirken fortæller Farmor altid historier for Maria med dæmpet stemme. De andre i menigheden tror bare at Farmor vrøvler for sig selv, fordi hun er gammel-skør. Så de har opgivet at få hende til at holde mund. Men i virkeligheden har Farmor fundet den mest geniale kur mod kirke-kedsomhed.

Da de kommer op til kirken er der masser af folk, der venter på at komme ind. Maria pjatter sammen med vennerne, mens de venter. Men så kommer præsten Fader Anders ud og beder dem om at komme indenfor i kirken. Maria skynder sig hen til Farmor, og de går ind gennem døren til våbenhuset. Da de træder ind i selve kirken, får Maria et chok. Hele loftet er fyldt med malerier af mennesker, engle, drager og djævle. Maria kikker op og op – og støder derfor næsen ind i bagdelen på en tyk kone, der kikker surt på hende. Farmor smiler gammel-skørt til konen og siger, ”Det er godt de har sådan en blød bagdel frue, ellers havde mit barnebarn fået næseblod”. Konen fnyser fornærmet, men nogle af de andre i kirken kan ikke lade være med at grine. Farmor sætter sig midt i kirken sammen med Maria. Herfra kan de se hele loftet.

Præsten starter på at messe på Latin. Men Maria og Farmor sidder med hovederne tilbage og kikker på loftet. Farmor får tårer i øjnene. ”Er du ked af det Farmor?” spørger Maria bekymret. ”Det er bare så smukt” mumler farmor, og det giver Maria hende ret i. Men Maria kan ikke rigtigt se, hvad billederne forestiller. ”Hvad er det for et billede?” spørger Maria og peger op.

”Åh- se den havfrue. Sådan så jeg ud i mine unge dage”, griner Farmor og prikker Maria i siden. Maria bliver rød i hovedet, men kan ikke lade være med at fnise. ”Det er Vorherre med glorien - han skaber alle havets dyr og væsener. Godt at han skabte alle sildene, hva` Maria?” Og det er rigtigt, for Marias far er både landmand og fisker, og uden sildene ville de sulte. ”Men der står da ikke noget om havfruer i Bibelen. Findes de ikke kun i eventyr”? Hvisker Maria. ”Pjat barn - der står heller ikke noget om sild og krabber i Bibelen. Jeg var engang kæreste med en flot fisker, og han så en dag en havfrue sidde på en sten ude ved pynten. Han sagde den lignede mig, men at det var godt, jeg havde en røv i stedet for en hale”. ”Ja, ja Farmor, det er godt med dig” tænker Maria og lader øjnene vandre videre hen ad kirkeloftet.

Det næste billede kan Maria godt se hvad forestiller. Det er Eva, der bliver skabt af Adams ribben. Maria har altid syntes, det var en mærkelig måde at blive lavet på. Og billedet ser også temmeligt skørt ud.

Eva er lillebitte og ser ret mopset ud, selvom hun lige er blevet skabt. Adam sover.

Alle ansigterne på loftet har faktisk samme udtryk – sådan lidt søvnige og småsure. Til gengæld er hænderne meget forskellige. Maria tænker, at maleren har været bedre til at tegne hænder end ansigter. Hænderne fortæller hvad personerne tænker, og hvad de er i gang med. Eva folder hænderne som om hun vil sige: "Tak fordi du skabte mig Gud". Gud vifter med to fingre og peger på Eva - hænderne viser meget tydeligt, at Gud har styr på det hele.

På det næste billede går det galt for Adam og Eva. Maria kender godt historien. Slangen i Paradishaven lokker med et æble fra Kundskabens Træ, og Adam og Eva kan ikke sige nej. Slangen ser mærkelig ud. Den har et kvindehoved i stedet for et slangehoved. Maria spørger Farmor, hvorfor maleren har tegnet slangen som en kvinde.

”Han er nok selv blevet fristet af en kvinde engang”, mener Farmor. ”Og det er Adam der tager den første bid af æblet på billedet, selvom det er omvendt i Bibelen”. Nå ja – det kan Maria faktisk godt huske. I fortællingen i Bibelen var det Eva, der spiste af æblet først, og så overtalte hun Adam til at prøve også. Mærkeligt at en berømt kirkemaler ikke kender Bibelen, tænker hun.

”Se Farmor, soldaterne myrder børnene”, hvisker Maria og peger. ”Ja, det er Kong Herodes den lede sjuft. Han vil have ram på Jesus-barnet, så alle drenge-børn i hele Betlehem bliver slagtet”, siger Farmor og spytter på gulvet. Farmor har altid hadet kong Herodes, selvom hun kun kender ham fra Bibelen. En mor slår en af soldaterne i hovedet med en træ-tingest for at redde sit barn, men det stopper ikke soldaten. Drengen hænger helt slapt ned med et stiksår i brystet.

Maria gyser. Sidste sommer så hun en flok landsknægte ride gennem landsbyen på vej til København. De var helt hårde og døde i ansigterne og havde lange sværd hængende i bæltet. Maria er bange for krigen, og i sin aftenbøn beder hun altid om, at der aldrig vil blive krig i Fanefjord.

En djævel med et ansigt på røven! Sådan en karl har Maria aldrig set før. Djævelen står med to sten i hånden, og han snakker med én, der har en glorie om hovedet. Alle med glorier er gode og fromme, det ved Maria. Men hvem mon det er? Hun spørger Farmor.
"Jamen det er jo selveste Jesus", svarer farmor "Du kan se, at han har et kors i sin glorie. Det er kun Gud selv og hans søn der har det".
"Hvad siger Djævelen til Jesus?", vil Maria vide.
"Han frister, gør han. Han vil have Jesus til at lave sten om til brød. Men det vil Jesus ikke, selvom han er sulten som en ulv". Nu kan Maria godt huske historien om Jesus, der går ud i ørkenen og bliver fristet af djævelen.

Præsten Fader Anders taler tit om fristelser og om djævelen. Engang sagde han:
"Pas på børn – man ved aldrig hvordan djævelen ser ud. Han er en mester i forklædninger. I må ikke lade jer friste".
Men nu ved Maria, at hvis hun møder en fyr der har et ekstra fjæs hvor bagdelen skulle have siddet, så er det djævelen!
"Nemlig", fniser farmor, "så hvis du møder en fyr der frister dig, så bed ham om at tager bukserne af. Så kan du lige tjekke, om han skulle være djævelen!"
Maria ryster på hovedet. Nogle gange er Farmor bare for meget.

Maria får øje på to andre djævle. Den ene er ved at hive en lille person ud af brystet på en rødhåret mand, der hænger i et træ. Den anden slår den hængte mand i hovedet med en kølle. Det er et uhyggeligt billede, synes Maria. Men hun ved ikke, hvem den hængte mand er. Det ved Farmor: ”Det er den onde Judas, der forrådte Jesus for 30 sølvpenge. Oh han var så ond så ond. Men da Jesus var død fik han bondeanger, og så gik han hen og hængte sig i et træ”.

”Men hvad laver djævlene?”, spørger Maria.

”Satans medhjælper henter Judas onde sjæl ud af hans bryst for at tage den med ned i Helvede. Og den røde djævel straffer Judas for hans synder”. Maria kikker på den lille sjæl, der nu skal brænde i Helvede. Uha – det med djævle og Helvede bryder hun sig ikke om. Hun har godt nok aldrig set en djævel, men hun ved at de findes, og at de altid er ude efter menneskesjæle. Det gælder om at leve et godt liv, så man slipper for at komme i Helvede, når man engang skal dø. Men det er ikke let altid at gøre det rigtige. Det er faktisk umuligt. Maria ryster på hovedet og tvinger sig selv til at tænke på noget andet.

Heldigvis får hun øje på et billede med en tapper ridder, der dræber en drage. Og selvom drager også er farlige, så er Maria ikke bange for dem, for hun ved, at de ikke findes i virkeligheden. Desuden er dragen lille og temmelig fed. Men ridderen er flot, synes Maria. Bare der en dag kom en ridder på en flot hest og tog hende med på en tur ud i verden – det drømmer hun om engang imellem, når hun arbejder i marken eller hjælper i køkkenet.

”Har du set ridderen, Farmor?”, spørger Maria.
”Ja han er flot. Det er Sankt Jørgen. Han er ved at frelse prinsessen som dragen har taget. Dragen ville have en jomfru som frokost hver uge. Så hver uge blev der trukket lod om, hvem der skulle ofres til dragen. En dag faldt loddet på kongens datter, og så kom dragen og tog hende. Men Skt. Jørgen drog ud for at redde hende”.
Hvor er det romantisk, tænker Maria og kikker på prinsessen, der folder hænderne for at bede for sin redningsmand.
”Blev de så gift bagefter?” spørger Maria
”Næ – Kongen havde ellers lovet prinsessen og det halve kongerige til den, der kunne besejre dragen. Men Sankt Jørgen afleverede bare prinsessen til kongen og sagde, at han kun tjente Gud og ikke havde brug for nogen kone.”
Øv hvor kedeligt, – tænker Maria.

Over hele loftet er der malerier, hvor det gode og det onde kæmper mod hinanden. Djævle på den ene side og engle på den anden. ”Måske vil maleren fortælle, at vi skal kæmpe imod det onde”, tænker Maria. ”Men hvordan gør man det, når man bor i Fanefjord? Der er hverken drager eller djævle i landsbyen. Kun nogle ulve ude i skoven. Og så er smedens søn også ret led. Men er ulvene og smedens søn rigtig onde? Og hvordan bekæmper man det onde, når man er en pige på 11 år? ”

Maria får øje på et drabeligt billede, hvor en lille fyr dræber en stor kriger. Hvem mon det er? Hun spørger Farmor.
”Det er David, der slår Goliat ihjel. Du kan se Davids slynge og Goliats kølle ligge på jorden. Goliat har et hul midt i panden, og stenen sidder inde i hans hjerne. Og nu får han hugget hovedet af – så kan han lære det!” Farmor ser tilfreds ud, for hun kan godt lide de historier, hvor de onde får tæsk. Maria synes nu, at det er lidt for meget. Hvorfor skal Goliat have hugget hovedet af, når han allerede er død?

Det næste billede Maria studerer handler om dommedag. Maria ved godt hvad dommedag er, for den snakker Fader Anders om hele tiden. Det er den dag, hvor Jesus kommer igen, og hvor alle mennesker – både de levende og de døde - skal dømmes. De der har levet et godt liv kommer i Paradis, og de der har levet et ondt liv kommer i Helvede.

Maleren har lavet en stor rød djævel, der trækker de fordømte hen til Helvedes port. Flammerne står ud af porten, der ligner munden på et monster. På den anden side står Sankt Peter og en engel og hjælper de frelste hen til en grøn port. Det er porten ind til Paradis. "Paradis eller Helvede – hvor mon jeg selv ender når jeg dør?" Tænker Maria engang imellem.

Engang spurgte hun Farmor, hvad hun troede. "Du skal bare bede dit Fadervor og gøre dit bedste for at være en god pige. Så skal Jesus og Jomfru Maria nok sørge for resten min tøs". Maria håber, at det er som Farmor siger. Og hun prøver virkelig at gøre sit bedste for at være en god pige. Men nogen gange er det som om bor en lille djævel i hende. En, der får hende til at drille, skælde ud eller gøre nar. "Men sådan er det vel for alle mennesker", tænker Maria.

Nu trænger Maria til at kikke på noget mere fredeligt. Så hun finder et billede med en flot engel, der står med en stor vægt. Ved siden af står en kvinde med krone på hovedet og et lille barn på armen. Barnet har en korsglorie om hovedet, så det må være Jesus-barnet. Og så må kvinden være hans mor, Jomfru Maria. Maria er opkaldt efter Jesus mor, og det er hun stolt af, for Jomfru Maria er smuk og god. Maria beder tit aftenbøn til Jomfru Maria – for det føles lettere at bede til den milde Jomfru Maria end til Gud selv. Gud er så streng og mægtig, så ham skal man ikke forstyrre med småting, synes Maria. Men hvad er det, der foregår på billedet? Det ved Farmor garanteret.

”Oh ja, det er sjælevejningen. Når man er død, så bliver ens onde og gode gerninger vejet op mod hinanden. Du kan se de onde gerninger i den ene skål” Maria kikker på den lille djævel i den ene vægtskål og nikker. ”Og den store djævel trækker i skålen med de onde gerninger, for han vil gerne have sjælen med ned i Helvede. Men se den anden vægtskål, der sidder de gode gerninger. Og Jomfru Maria presser med sin finger, så de gode gerninger vinder.

Det billede kan Maria godt lide – og hun kan især godt lide tanken om, at Jomfru Maria hjælper til, hvis ens gode gerninger ikke er tunge nok på vægtskålen. Men det er nu en mærkelig vejning synes Maria. Normalt må man ikke røre ved vægtskålene, når man vejer noget på markedet. Det er snyd. Men her er det nærmest en snydekonkurrence mellem Djævelen og Jomfru Maria – godt at Maria er stærkest.

Pludselig begynder Fader Anders at synge den latinske sang, som han altid synger, når gudstjenesten er ved at være slut. Rundt på bænkene begynder folk at røre på sig. Mange har fået en lille lur. Men nu vågner de op og kikker sig lidt forvirrede omkring, som om de har glemt, hvor de var.

Men Maria synes, at tiden er gået hurtigt, meget hurtigere end den plejer. Hun sender en venlig tanke til malerne, der har arbejdet i kirken de sidste måneder. Fra nu af bliver det knapt så kedeligt at gå i kirke. Maria siger farvel til Farmor og løber hurtigt hen til sine veninder, der står og pjatter udenfor kirkegården.